



Šifra kandidata:

Državni izpitni center



SPOMLADANSKI IZPITNI ROK

SLOVENŠČINA KOT DRUGI JEZIK

Izpitna pola 1

A) Bralno razumevanje

B) Razčlemba neumetnostnega besedila

Ponedeljek, 14. junij 2021 (20 + 40)

Dovoljeno gradivo in pripomočki:

Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.

Priloga z neumetnostnim besedilom je na perforiranem listu, ki ga kandidat pazljivo iztrga.

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpisite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani).

Izpitna pola je sestavljena iz dveh delov, dela A in dela B. Časa za reševanje je 60 minut. Priporočamo vam, da za reševanje dela A porabite 20 minut, za reševanje dela B pa 40 minut.

Izpitna pola vsebuje 9 nalog v delu A in 13 nalog v delu B. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 70, od tega 20 v delu A in 50 v delu B. Za posamezno nalogu je število točk navedeno v izpitni poli.

Rešitve pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom v izpitno polo v za to predvideni prostor **znotraj okvirja**.

Pišite čitljivo in skladno s pravopisnimi pravili, vendar ne samo z velikimi tiskanimi črkami. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami. Pazite na slovnično in pravopisno pravilnost odgovorov (možnost odbitnih točk zaradi jezikovnih napak).

Zupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 12 strani, od tega 2 prazni.



M 2 1 1 1 9 2 1 1 0 2



Priloga z neumetnostnim besedilom

kuhanje pod triglavom

JAGODE PONEKOD ŽE SLADKOBNO DIŠJO

Strastno rdeče

Zoran Triglav

Morda ni naključje, da maju, ko pri nas zorijo prve jagode, pravimo mesec ljubezni. Ti strastno rdeči in sladkasto dišeči sadeži, ki bodo kmalu zoreli tudi na naših vrtovih in ne samo v rastlinjakih, namreč pri marsikom zbudijo veselje in spomladansko radost. Že v uživaškem starem Rimu pa so dobro vedeli, da jagode niso le okusne, ampak tudi zdravilne. Z njimi so si v onih časih pomagali proti melanoliji, omedlevici, vseh vrstah vnetij, proti vročini, vnetnemu grlu, ledvičnim kamnom, slabemu zadahu in proti boleznim krvi, jeter in vranice. Nekoč so verjeli tudi v njihovo mistično moč. Če so mladenke sanjale o jagodah, je to pomenilo, da bodo imele veliko otrok. Ampak pustimo ob strani marnje raznih šarlatanov, kakor so storile najbolj zale lepotice na Napoleonovem dvoru, ki so se kopale v soku svežih jagod. Tega vam sicer ne priporočamo, saj bi bilo to poleg preglavic s čebelami, ki bi se lepile na tako osladkano polt, precej potratno. Pri nas največ jagod pridelajo na Dolenjskem oziroma v Posavju in marsikateri obcestni prodajalec jih po vsej naši deželi razvaža prav od tam, pogosto skupaj z domaćimi vrtnimi špargljii. Pri tem pa je treba biti previden in zahtevati vsaj kakšen certifikat. V tem času se namreč

pojavljajo najrazličnejši prevaranti, ki ob cestah po ceni za domače prodajajo cenejše in pesticidov polne španske jagode, ob tem pa vam zrejo v oči in se gladko zlažejo, da so denimo iz Podbočja. Dejstvo, da so vsi napisi na zabojčkih, ki jih skrivajo za stojnico, v španščini, takih rokomavhov niti najmanj ne zmoti. Niti to, da ob španskih jagodah »za kamuflažo« prodajajo tudi – španske šparglje ali celo beluše, ki jih v naših krajih ne

dneh teknila razmeroma lahka, hkrati pa nasitna in zelo osvežilna solata po naslednjem receptu.

Jagode z motovilcem in berivko

Potrebujemo: 300 g berivke ali druge listnate solate (lahko tudi mlada špinača, regrat ...), 100 g motovilca, 300 g jagod, 2 mladi čebuli, 4 jajca, 3 žlice pinjol, 7 žlic ekstra deviškega oljnatega olja, 60 g parmezana, 2 žlici limonovega soka, 1 žlico jabolčnega kisa, morsko sol, sveže zmlet poper ali čili po okusu, nekaj vejic peteršilja oziroma bazilike.

Priprava: Pinjole v suhi ponvi zlato rumeno popražimo. Berivko oziroma drugo solato in motovilec očistimo in temeljito operemo ter dobro odcedimo. Jagode operemo in dobro odcedimo. Parmezan nastrgamo na lističe. Mlado čebulo očistimo in z zelenjem vred narežemo na kolesca. Peteršilj oziroma baziliko grobo sesekljamo. Za solatni preliv v skodelici zmešamo limonov sok, kis in sol, da se slednja raztopi. Postopoma vmešamo še preostanek olja. V skledo stresemo solato, motovilec, narezano mlado čebulo in peteršilj oziroma baziliko. Prelijemo s solatnim prelivom in nežno, a odločno premešamo. Nato neposredno na solato narežemo jagode in še enkrat nežno premešamo. V ponev



prideluje tako rekoč nihče. Zelo podobna zgodba se pozneje ponovi še z briškimi češnjami, ki v resnici niso ne briške in včasih niti ne preveč »friske« ... Iz jagod lahko seveda pripravimo nešteto najrazličnejših sladic, krasno pa se obnesejo tudi v številnih solatah skupaj z drugimi sezonskimi pridelki, kot so denimo šparglji, rabarbara, mladi krompir, redkvice ... Krasno jih lahko sparimo tudi s svežimi mladimi siri, denimo z mocarello. Morda vam bo v teh



vlijemo žlico oljčnega olja in ubijemo jajca. Posolimo in pristavimo ter pripravimo zelo na rahlo pečena umešana jajca, tako da rumenjak ostane še nekoliko tekoč. Solato razdelimo na krožnike in na vrh

položimo umešana jajca. Vse skupaj posujemo z lističi parmezana in praženimi pinjolami ter začinimo s popromom ali čilijem po okusu. Skupaj s kruhom lahko takšno solato ponudimo kot

samostojno jed. Če želimo solato še okrepiti, lahko vanjo vmešamo koščke popečenih vrtnih špargljev. Okusi se neverjetno skladajo.

(Prirejeno po: Zoran Triglav: Strastno rdeče, Nedeljski dnevnik, 3. maja 2017. Str. 26.)



M 2 1 1 1 9 2 1 1 0 5

A) BRALNO RAZUMEVANJE

Pozorno preberite izhodiščno besedilo *Strastno rdeče* in rešite naslednje naloge.

1. Predstavite okoliščine izhodiščnega besedila. Odgovore vpišite na ustrezeno mesto.

Kdo je tvorec besedila?	
Kdo je naslovnik?	
Kje in kdaj je bilo besedilo objavljeno?	
Katera nebesedna prvina dopolnjuje besedilo?	

(2 točki)

2. Opredelite izhodiščno besedilo glede na njegove prevladujoče značilnosti. Podčrtajte ustrezne besede.

Izhodiščno besedilo je zasebno/javno/umetnostno/neumetnostno/enogovorno/dvogovorno/propagandno/nepropagandno/predstavitevno/pozivno/vrednotenjsko.

(2 točki)

3. V povedi pojasnite, kako nadnaslov izhodiščnega besedila vsebinsko dopolnjuje naslov.

(2 točki)

4. Kakšen je prevladujoč odnos sporočevalca do teme v povedi *Ampak pustimo ob strani marnje raznih šarlatanov, kakor so storile najbolj zale lepotice na Napoleonovem dvoru, ki so se kopale v soku svežih jagod?* Podčrtajte ustrezeno.

Prevladujoč odnos sporočevalca do teme je subjektiven/objektiven.

Odločitev pojasnite v povedi.

(3 točke)



5. S katerim prevladujočim namenom je bilo besedilo tvorjeno? Obkrožite črko pred pravilnim nadaljevanjem povedi.

Sporočevalčev namen je bil

- A opisati jagode, njihovo uporabnost v kulinariki.
 - B predstaviti slovenske pridelovalce jagod.
 - C prikazati zgodovinski razvoj gojenja jagod.

(1 točka)

6. Ali so naslednje trditve v skladu z vsebino izhodiščnega besedila? Obkrožite ustrezno možnost.

Ker maja zorijo prve jagode, pravimo temu mesecu mesec ljubezni.

DA NE

Stari Rimljani so bili uživači, zato so redno jedli jagode.

DA NE

V starem Rimu so uporabljali jagode pri vseh vrstah vnetij.

DA NE

V preteklosti so verjeli v mistično moč jagod.

DA NF

Lepotice na Napoleonovem dvoru so se kopale v soku svežih jagod.

DA NF

Jagode lahko pripravimo z motovilcem in heriyko

DA NE

(3 točke)

7. V povedi pojasnite naslov Strastno rdeče.

(2 točki)

8. 8.1. Pojasnite, kaj pomeni naslov rubrike »kuhanje pod triglavom«.

Presodite, ali je naslov rubrike pravopisno pravilno zapisan. Utemeljite odgovor v povedi.

(2)

9. Poved dopolnite s podatkoma, skladnjima z izhodiščnim besedilom.

Na Slovenskem največ jaqod pridelajo in

(1 točka)



M 2 1 1 1 9 2 1 1 0 7

B) RAZČLEMBA NEUMETNOSTNEGA BESEDILA

Pozorno preberite izhodiščno besedilo in rešite naslednje naloge.

1. S pomočjo izhodiščnega besedila določite pomen navedenih besed, tako da na črtico pred vsako besedo iz levega stolpca zapišete črko ustrezne razlage iz desnega.

_____ mističen	A malovreden, ničvreden človek; rokovnjak
_____ šarlatan	B ocena znanstvenega ali umetniškega dela
_____ marnja	C spretnost, znanje rokovanja
_____ certifikat	Č kemično sredstvo za uničevanje mrčesa, škodljivih rastlin
_____ pesticidi	D neresnična vest, izmišljotina
_____ rokomavh	E skrivnosten, nedoumljiv
	F mikaven, privlačen, zanimiv
	G kdor se dela, da je strokovnjak, čeprav za to nima znanja; goljuf, slepar
	H potrdilo, spričevalo; listina, s katero se kaj potrjuje

(6 točk)

2. Izhodiščno besedilo govorji o jagodah. Preberite slovarski sestavek besede jagoda in odgovorite na vprašanja.

jágoda -e ž (á)

1. *nizka rastlina s trojnatimi listi in belimi cveti ali njen rdeči sad:* tukaj rastejo jagode; nabirati jagode; okopavati, saditi jagode; debele, zrele jagode; kot jagoda rdeče ustnice / gozdne jagode; vrtne jagode gojene, z debelejšimi sadovi / košarica rdečih jagod
 2. *droben okrogel sad:* odstraniti gnilo jagodo iz grozda; osmukati jagode; bezgove, brinove, češminove, šipkove jagode; grozdne ali vinske jagode; grm z jagodami v visečih grozdkih / črne jagode borovnice
 3. *jagodi podoben droben okrogel predmet:* pisane jagode ogrlice; jagode na rožnem vencu
 4. *nar. rdečkasta krava:* jagoda in sivka
- ♦ bot. jagoda *plod s sočnim osemenjem, v katerem je navadno več semen; volčja jagoda strupena trajnica vlažnih gozdov s črno jagodo med štirimi listi, Paris quadrifolia; elektr. izolirna jagoda majhen, valjast, preluknjan izolator, vrtn. božične jagode lončna rastlina z živo rdečimi strupenimi jagodami, Solanum capsicatum*

- 2.1. V slovarskem sestavku podčrtajte slovnični kvalifikator. Kaj pomeni? _____ (1)

- 2.2. Kateremu pomenu ustreza beseda jagoda iz izhodiščnega besedila.

_____ (1)

- 2.3. Utemeljite svoj odgovor z izpisom primera iz slovarskega sestavka.

_____ (1)



- 2.4. Koliko pomenov ima beseda jagoda?

- 2.5. Pojasnite, v katerih strokah se uporablja beseda jagoda.

(1)
(5 točk)

3. Iz korena besede jagod- tvorite tri tvorjenke, in sicer tvorjenko,

ki bo poimenovala lastnost, podobno jagodi: _____

ki bo izražala manjšalnico:

ki bo izražala več jagod:

Uporabite tvorjenke v treh povedih, in sicer tako, da boste upoštevali dobljene tri slovarske pomene.

-
-
-

(6 točk)

4. S katerimi glasovi bi govorec pri branju prispevka v knjižnem jeziku izgovoril podčrtane črke v naslednjih besedah? Izgovor podčrtanih črk zapišite v oklepaje.

dvoru []

vrstah []

z motovilcem []

osladkano []

(2 točki)

5. Sporočevalec je v povedih odpravil ponavljanje besed. Izpisanim besedama poiščite naveznika in določite tudi način navezovanja. Rešitve vpišite v spodnjo preglednico.

Morda ni naključje, da maju, ko pri nas zorijo prve jagode, pravimo mesec ljubezni. Ti strastno rdeči in slatkasto dišeči sadeži, ki bodo kmalu zoreli tudi na naših vrtovih in ne samo v rastlinjakih, namreč pri marsikom zbudijo veselje in spomladansko radost.

Beseda	Naveznik	Način navezovanja
maju		
jagode		

(4 točke)



6. Sestavo povedi ponazorite s simboli (S).

Morda vam bo v teh dneh teknila razmeroma lahka, hkrati pa nasitna in zelo osvežilna solata po naslednjem receptu.

(3 točke)

7. V besedilu je veliko pridevniških besed. Izpisane pridevniške besede ustreznno razvrstite v preglednico.

Pridevniške besede: 300, rdeče, 2, naših, njihovo, zale, Napoleonovem, tega, 7

Pridevnik	Pridevniški zaimek	Števnik

(6)

- 7.1. V besedilu so uporabljeni tudi spodaj zapisani pridevni. Pravilno jih stopnjujte in poimenujte vse tri stopnje.

rdeč _____

slab _____

mlad _____

Stopnje: _____

(4)

(10 točk)

8. Samostalnike postavite v orodnik ednine in rodilnik množine.

Samostalnik	Orodnik ednine	Rodilnik množine
peteršilj		
šparglji		
češnje		
motovilec		
poper		

(3 točke)



9. Vkuharskem receptu Jagode z motovilcem in berivko opazujte glagole. Glagolom določite osebo, glagolski vid in glagolski čas.

Izpis glagolov	Oseba	Glagolski vid	Glagolski čas
popražimo			
se skladajo			
želimo			

(3 točke)

10. Izpisanih glagoloma se *skladoj* in *želimo* spremenite glagolski vid in vsakega posebej uporabite v smiselnih povedih (ne spreminjaite glagolskega časa).

1. poved: _____

Digitized by srujanika@gmail.com

2. poved:

(2 točki)

11. V izpisani povedi je sporočevalec uporabil členke. Podčrtajte jih.

Že uživaškem starem Rimu pa so dobro vedeli, da jagode niso le okusne, ampak tudi zdravilne.

(2 točki)

12. Preberite poved in jo preoblikujte tako, da podčrtani odvisnik strnete v nestavčni predmet.

Posolimo in pristavimo ter pripravimo zelo na rahlo pečena umešana jajca, tako da rumenjak ostane še nekoliko tekoč.

(2 točki)

13. V povedi pojasnite, zakaj je sporočevalec zapisal izraza »za kamuflažo« in »friske« v narekovah.

(2 točki)



Prazna stran



Prazna stran

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.